نوادر اسلاف کلیاتی:

جام جم آیین

اسمیله

سلسله نامهٔ سلاطین عثمانیه

مؤلفی

حسن بن محمود بیاتی

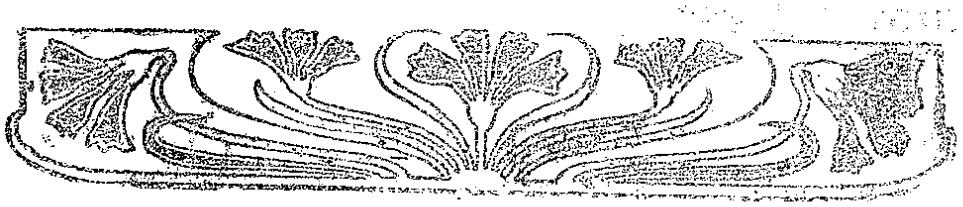
تاریخ تألیفی

۸۸٦

ناشری :

علی امیری

درسعادت — « قدر » مطبعه‌سی ۱۳۳۱

یانیه واشقودره ولایتلری مالیه مفتشلکنده بولندیغم اثناده ۱۳۱٤ سنه‌سنده یانیه ولایتنه ملحق ارکری سنجاغنده کائن دلوینه قضاسنه اوغرامشدم. نفس دلوینه قصبه‌سنده قدیم بر خطایله «جام جم آیین» نامیله سلاطین جلیل الشان عثمانیه‌نك آبا واجدادی حقنده بر سلسله‌نامه تصادف ایلدم.

مقدمه‌سندن، تبریزده دده‌عمر روشنی حضرتلرینك خلفاسندن، ترکمك قبائل قدیمه‌سندن بیات قبیله‌سنه منسوب «حسن بن محمود یساتی» نامنده بر ذات طرفندن اوغوزنامه‌دن نقل ایله ۸۸٦ سنه‌سنده حج شریفده بولنان ابو الفتح سلطان محمد خان غازی حضرتلرینك مخدوم عالیلری «شهزاده جم» حضرتلرینك امریله یازدیغی و تمامیله مطالعه ایدلدکده قیمتدار ونادر بر اثر اولدیغی آکلاشلمغله درحال استنساخ اولنمش ایدی.

معلومدرکه سلاطین معظمهٔ عثمانیه‌نك سلسلهٔ انسابی حقنده عثمانلی مورخلری طرفندن باشلیجه بر اثر یازلمامشدر.

بعض تاریخلر مزده سلالهٔ عثمانیانه دائر برطاقم اسامی

تعداد اولنیور ایسه‌ده بو اسملر بربرینه مخالف یازلمغله برابر بونلرك ذات وزمانلری حقنده برکونا معلومات ارائه وایراد اولنمیور بعض تاریخلر دخی اوغوز خانك عیص بن اسحاق اولادندن ظن وتعداد ایتمکله برابر اردده‌کی اسملری ینه بربرینه مخالف یازییورلر .

اجداد عظام عثمانی‌نك والده جهتندن عیص ابن اسحاق سلاله‌سندن اولمسی امکان تحتنده اوله‌بیلیرایسه‌ده اوغوزخانك عیص‌ابن‌اسحاق سلسله‌سندن اولمسی تواریخ موثوقه‌یه نظراً مستبعددر. برده بوسلسلهٔ نجیبه‌یی اوغوز خانه ایصال ایدن مورخلرك بعضیسی اوغوزك اوغللرندن ـ کون خان ـ و بعضیسیده ـ کوك خان ـ ه نسبت ایدرك بونده دخی صورت اختلاف کوسترلر . وهر برتاریخ، سلسله اسملرینی دیکر تاریخه اولقدرمباین وایکیسی بر اسمده اولانلری بیله شکل املاجه اولقدر مخالف یازارلرکه صریح بر نتیجه چیقارمق ممکن اوله‌مز سبب تسمیه ویا دیکر وثیقه کوسترمیوب قوری بر اسم تحریر ایلدکلرندن قنغیسنك اکری وقنغیسنك طوغری اولدیغی‌ا کلاشیله‌مز .

آزادهٔ ایضاح اولدیغی اوزره فن جلیل انساب، علم محترم تاریخك ارکان مهمه وعظیمه‌سندن اولمغله برابر هرمورخ نساب اوله‌مدیغی کبی هرنساب دخی مورخ اوله‌مز.

بونك ایچوندرکه مثلا ابن کمال حضرتلری کبی بك

مهم وفاضل بر مورخ ذی شانمز ، زمانه قدر اولان سلاطین عثمانیه‌نك هر برینه بر جلد مخصوص اوله‌رق اون جلدی حاوی بر تاریخ عثمانی یازدیغی حالده کرك بو ذات عالی‌نك شو تاریخ کبیرنده وکرك‌دها سائر تاریخلرك بر چوغنده انساب واجداد عثمانی‌دن بحث اولنیوب یالکز ماوراء النهر طرفلرندن کلدکلرینی بیان ایله اکتفا ایدرلر .

وبرطاقیده یوقاری‌ده بیان اولندیغی اوزره بعض اسامی تعداد ایدرلرسه‌ده هویتلرینی بیان ایده‌مدکلرندن بشقه نره‌دن اخذ ونقل ایلدکلرینه دائر برمأخذ صریح‌ده کوسترمزلر.

شو تاریخلرك باشلیجه‌سی ـ جهانمای نشری ـ و ـ هشت بهشت ادریس بدلیسی ـ وعاشق پاشا زاده احمد عاشقی تاریخلریدر .

سائر یکرمی قدر تاریخلر ایله اللیدن متجاوز سلسله نامه‌لرك کوستردکلری اشکال ، اره‌ده بعض نقصان ویا فضله اسامی بولنمق وشکللرده برچوق یا کلمشلقلر ظهوره کلمك صورتیله نتیجه‌ده ینه هرحالده شو اوچ عدد تاریخ قدیمزك ارائه ایلدکلری عمود انسابدن بریسنه تماس ایدییور .

مورخین عثمانی‌نك عمده‌سی عد اولنان شو ذواتك اوچیده معاصر اولدقلری کبی تاریخلری دخی سلطان بایزید ولی زماننده اکمال ایدلمش و «جام جم آیین» مؤلفی حسن بن محمود بیاتی حضرتلری ده‌اوعصرك رجالندن بولنمش

وكتابی بوذات دخی سلطان مشار الیه حضرتلرینك نام عالیسیله توشیح واتمام ایتمشدر .

لكن بو كتابی « شهزاده جم » حضرتلرینك امریله ٨٨٦ تاریخنده تألیف ایتمش اولمغله تاریخ تحریر اعتباریله آنلردن مقدمدر. وآندن مقدم آل عثمان سلسله سندن بحث ایدن برتاریخمز هنوز كورلمامشدر . خصوصیله كتابنه مأخذ كوستردیكی «اوغوزنامه»نك قدیم ترك تاریخی اولمسی و بالاده اسملرینی بیان ایلدیكمز عثمانلی تاریخلری « اوغوزنامه» دن بحث ایتملرینه نظراً آنی كورمدكلری مستدل بولنمغله برابر الحالة هذه « اوغوزنامه » نك الده ایدیله مامسی جام جم آیینك قیمتنی تضاعف ایتدیرر [١] .

جناب مؤلف سلاطین عثمانیه اجداد كرامنك هربرینك اسم وبو اسمك وجه تسمیه سنی وهربر ذاتك هویت شخصیه سنی بیان ایلدكدن صوكره قبل الاسلام انبیای

---

[١] مؤرخ شهیر نجیب عاصم بك افندی حضرتلری ١٣٢٥ سنه سنده طبع ونشره باشلادقلری تاریخ عمومینك دردنجی صحیفه سنده « اوغوزنامه»نك حالا موجود اولمامسی حقنده شو عباره یی تحریر بیوریور .

« بوكتاب الآن موجود اولیوب بعض پارچه لری تاریخلرده » « اقتباس ایدلمشدر. یالكز « حسن بن محمود الیاتی» نام كمسنه نك » « سلاطین عثمانیه نك اجدادی حقنده بوكتابدن استنباطاً یازدیغی » « بیان ایلدیكی « جام جم آیین » یاخود « سلسله نامهٔ عثمانی » نام » « رساله نك برصورت مستنسخه سی ارباب فضل وكمالدن علی امیری » « افندی حضرتلری نزدنده محفوظ بولنمقده درکه مأخذلرمزدن » « معدوددر . »

عظامدن وبعدالاسلام خلفا ومشاهير ملوكدن قنفيلرينك زمانده بولنديغى وسنين اوزرينه تاريخ حياتلرينى كوستريور. وبالخاصه هر برينك اسمنك وجه تسميه سنى بيان ايتمسى اسامى ده ظهورى ضرورى اولان يا كلشلغه اصلا محل براقميور. هم علم انساب هم علم تاريخده اعاظم متخصصيندن اولديغى مندرجات كتاب اثبات ايدييور .

مشار اليهك حجازه عزيمتى صره ده « شهزاده جم » حضرتلرينه تصادف ايده جكى وآنك امريله بويله بر كتاب يازه جغى معلومى اولديغى حالده « اوغوزنامه »يى واحتمال كه دها سائر كتابلرى حجازه قدر نزدنده برابر كوتورمسى بو علمه اولان عشق انتسابنك درجات فائقه سنى ارائه ايده جك دلائل واضحه دندر .

برده شهزاده جمك حاردن على العجله عودت ايتمك اوزره اولمسنه مبنى كتابك برهفته ظرفنده اكمال ايدلديكى كوستر لمسنه واطرافنده يوزلرله تاريخلر موجود اولسه بيله بونلرك جمله سنى كوزدن كچيرمكه مدت مذكوره نك كفايت ايده ميه جكنه بناءً علم انساب وتاريخده يك واسع محفوظات اربابندن اولديغى، كتابى دقتله مطالعه ايدن ارباب كمال تصديق ايدر .

« شهزاده جم » كه فارسى، تركى ايكى قطعه ديوان صاحبى و « جمشيد وخورشيد » كى اثرلر مؤلفى وجناب فاتح ذى شان كبى بر شهريار عالى نك شهزادهٔ ادبى در .

بو كتابك تحريرينه شهزاده نك امر و ارادلريله

مأمور اولمسی و تألیفندن صکره مشار الیه حضرتلری طرفندن بالطاله مندرجاتنه صورت موافقت وممنونیت کوسترمسی کتابك قیمتنی تزیید ایدن نوادر احوالدندر.

شمدیه قدر ایادیٔ استفاده یه کیرمامش اولان بویله بر اثر معالی صورك مادامکه صورت ظهور وکشفی بو عبد عاجزه نصیب اولمشدر . بونك شکرانه سی اولمق اوزره بنه بو عبد عاجز واسطه سیله طبع وتمثیل اولنمسنی آرزو ومؤخراً دها بر ایکی نسخه یدمزه واصل اولمش ایسه ده بعض سهوی کورلدیکندن نسخهٔ اصلیه یی محافظه وایجاب ایدن محللرینه حاشیه لر علاوه ایتدم .

تاریخلرمزده کوریلن سلسله اسملرینك هیچ اولمزسه طوغرو اوقونه بیلمسنه وبر تاریخك یازلمش اولان متعدد نسخه لرنده شکل املاجه کوریلان مباینت ویا کلشلقلردن قنغیسنك طوغری اولدیغنك مقایسه وتطبیقنه اولسون مدار اوله جغی جهتله بویله بر نسخهٔ نادره یی اخوان وطنه اتحافه موفق اولدیغمدن طولایی پك مسرور اوله رق نوادر اسلافه مجموعه مزك بشنجی جزئی عد ایلدم .

علی امیری

منظور ومأخذمز اولان «جام جم آیین نسخه‌سنك ظهرنده عیناً بو عباره موجوددر .

محمیهٔ مصر حماهاالله تعالی عن البلیه‌ده واقع مجمع علما اولان جامع ازهرکه معبد قدیمدر. کتبخانه‌سنی مرحوم ومغفورله سید محمدپاشا [١] علیه‌الرحمة والغفران واروب کوردکلرنده مجلد بو رساله آنده بولنوب اول مجلدن نقل اولنمشدر .

---

[١] سید محمد پاشا — اصلاً سادات عجمدن ایدی . درسعادته کله‌رك مالیه امورینده دوام ایلدی سلطان مراد خان ثالث عهد سلطنتنده تفیض ایدرك محاسبه‌جی و دفتردار اولمشدر ١٠٠٠ تاریخنده باش دفتردار- مالیه ناظری - اولدی ١٠٠١ سنه‌سنده انفصال ایدرك ١٠٠٣ ذی‌القعده‌سنده ثانیا باش‌دفتردار ١٠٠٤ شعباننده مصر ولایتی والیسی اولمشدر . ایکی سنه ایکی ماه ایفای حسن خدمتدن صکره انفصال ایلدی ١٠٠٨ده قبه‌نشین وزرادن اولدی. ١٠١٠ سنه‌سنده روان‌والیلکنه تعیین اولندی ١٠١٢ده ایرانیلر طرفندن محاصره اولنه‌رق تمام بر سنه مقاومتله شهرت کامله قراندی روایت اقوایه کوره عاقبت اورادہ شربت شهادتی نوش ایلدی .

مستقیم، صادق، شجیع، فاضل ایدی. مشار الیه مصروالیسی ایکن جامع ازهر کتبخانه‌سنی زیارتله شو اثر ایتدیکمز کتابك مصنفك خطیله اولان اصلی تاریخ تألیفندن برعصر صکره‌اوراده بولوب نقل ایتمسی بحق قدردانلغنه واندن اوچ عصر صکره ده یدیمزه واصل اولەرق طبع ونشرایله ضیاعدن وقایه ایدلمش بولنمسی خلوص نیتنه دلالت ایتدیکی کبی رحمتله یادوتذکاره وسیله‌اولمشدر.

رحمة‌الله علیه

جام جم آیین

منت اول خدایه که آدم وحوا ودوکلی اشیایی «اول ما خلق الله نوری» ما صدقی اوزره خلعت خلقت تشریفندن اقدم واحوا، وفحوای بهجت فزای (کنت نبیاً وآدم بین الماء والطین) کوکبنك طلوع وانجلاسیله حبیب الله اولان خاتم انبیا علیه وعلیهم السلام عشقنه هویدا، ایدوب اول مهر سپهر رسالتك خلفای راشدین واصحاب کزین (اصحابی کالنجوم بایهم اقتدیتم اهتدیتم) بشارتیله رهنما وپیشوا قلیوردی. رضوان الله تعالی علیهم اجمعین وعن التابعین لهم باحسان الی یوم الدین.

وبعد چون بو حقیر کثیر التقصیر «حسن بن محمود البیاتی» که اصل ونسبی اغوز نسلندن بیات سلسلهسندن اولوب حضرت قطب العارفین سلطان دده عمر روشنی قدس سره العزیز حضرتلرینك آستانهلرنده بیچه زمان چاروبکشلك ایدوب حسن اجازت علیهلریله سنه ۸۸٦ بیننده حجاج دمشق ایله زیارت کعبهٔ معظمهیه واروب اتفاق اول مقام صفاده حسب حاله کورد ورود بولان غزل.

دارم دلی چه‌سان دل مملوز محنت وغم
آری زغم تهی نیست یك لحظه نسل آدم

من درغمم که آیا حج خدا پذیرفت
دل کعبه روح حاجی سعی وصفا شعارم

خاطر شکستکانرا سازد بجلوه آباد
بنکر ببیت معمور من خود خبر ندارم

ردش نعوذ بالله مقبولیش سعادت
باشد بناز وعشوه رد وقبول یارم

دو شینه چون شنیدی آوازهٔ اجیبوا
هشدار ای (بیاتی) بالا کرفت کارم

و بعض احباب یازنمغله اول اثناده مصر سمتندن حج شریفه کلوب مشرف اولان سلالهٔ آل عثماندن (سلطان جم) طاب ثراه حضرتلرینه دخی اریشوب ترکی تتبع ایدینوب بوفقیره ارسال بیورمشلردی .

نظیره

هرچند آدمی زاد اولمز جهانده بی غم
غم صوکی شادلقدر ای دل طارمه اپسم

سلطانلق اولمزیسه درویشلکده خوشدر
کورمیجه ترك ایدندی تخت ایله تاجی ادهم

اولسه‌ك شهنشه روم‌اولمزدی حج‌نصیبك
بیك شکر اولدی روزی بودولت معظم

محرم شعاری موتوا من قبل ان تموتوا
احرام ایله بورینوب نوله کفن کینسم

دل کعبه چشم و ابرو قاپولری بعینه
مژکان مثال حجاج کوزیاشی رشك زمزم

آلچقلق ایله جانا کوه عرفه مانند
تا چوریله باشیکه لبیك دیو عالم

بزم صفای خوش طوت شوق اوزره مروه حقی
نوش ایله جام وحدت عشرت دمیدرای جم [۱]

لاجرم مناسبت روحانیه ملاقات جسمانیه یه بادی دوشوب سعادت دستبوسلریله سرافراز اولدقده شاهانه مدح ایدندیلر .

بنده ایتدمکه سلطانمك شعرنده عالم بلکه جام جم اولمغله ارباب حاله تأثیری ظاهر و ایکی بیت زیاده سی اولدیغندن سبعهٔ معلایه معادل ایدوکی باهردر .

عاقبت «الکلام یجر الکلام» اوزره نسبت علیهٔ آل عثمان اغوزلك اکبر اولادی کون خان و انك فروعندن قای خانه منتهی اولدوغی وسائر سلسلهٔ علیه لری، موجود بولنان اغوزنامه دن بروجه اختصار تسوید و ایرادین مراد ایدندیلر .

(اجابةً لمسؤلهم) برهفته ده اتمامه ارشوب (جام جم آیین) دیو تسمیه قلنوب التفاتلرینه مقارنت کسب اولندی .

---

[۱] بوقیمتدار غزل نزدمزده موجود وقدیم برخط ایله محرر اولان « دیوان جم » ده یوقدر . حسن بن محمود بیانی حضرتلری مهم برشهزاده مزك بویله نادیده برغزلی بزه کشف وارائه ویادکار ارله رق اهدا ایتدیکندن ده سعیی مشکوردر .

وچون سعادت ایله علی التعجیل مصره مراجعت بیوردیلر . دعا کویلری برقاچ ییلدن صکره کیرومصره واروب اول کریم الشان ایله حج شریفده ملاقات اولنان محرم اغالرندن سلمان اغا که والدهٔ معظمه‌لری خدمتنده ایدی. کوروب تفقد احوال اولندقده

جم جامی صمشدی ریم پاپا خائن شوم
اولمشدی شهد عمری زهر اجله زقوم

واضطرابی اکثروهم وظندن اولمغین تاریخ هلاکی (ان اکثر الظن) واقع اولدی. یعنی حرف ظ که طقوز یوز هجریه ایدی.

و چون آغای مرقوم حریم عزتله رومه وارمق محتمل ایدی. بعض حسب حال منظومه‌لرین حال حیاتنده والده‌لری حضرتلرینه ارسال قلمشلر ایدی .

بوداعیلرینه ایرشدکده تخمیس قلنوب وخاتمه‌ده یازیلوب برنسخه‌سی دخی جامع ازهر کتابخانه‌سنده قونلدیکه مرحومك احوالنه مذکر دوشوب باعث خیر دعا اولا . (وبالله التوفیق)

بوبابده تفاسیر واخبار وتواریخ وآثارده ابتداء خلقت عالمدن بوآنه‌دك مفصل ومشروح اولمغین بالجمله تألیفات سلفه حواله اولنوب انجق بوخاندانك سلسلهٔ نسب علیه‌لرندن اغوزنامه‌ده مندرج وبین القوم مشهور ومتعارف اولان کلمات ایراد اولنوب زیاده اطناب قلنمامشدر .

اویله ایسه (والجان خلقناه من قبل من نار السموم) فحواسنجه عالم ارواحده تقدیم خیرالبشر ونوع انسانی

مصرح ومبين ايكن لكن (اخرخورنده حلوا) لطيفه‌سى عالم اشباحده (انى جاعل فى الارض خليفة) قضيه‌سى دخى مؤخر واقع اولمغين صفى اللهدن باشلانوب « الاقدم فالاقدم » رعايتى متروك قلنمدى .

آدم صفى الله عليه الصلوة والسلام

بعد الهبوط توبه‌لرى مقبول اوليجق رجالريله بيت المعمور كه جنتده بردانه ياقوت احمردن قبوسى يشل زبرجد ايدى . باذن الله تعالى حالا حج اولنان بيت شريف تملنه نازل اولدى . وحضرت آدم عليه السلام امر الهى ايله واروب زيارت ايدوب جبل عرفاته چقدقده حضرت حوايه آنده بولشوب « عرفات » ديه آد قونولدى .

ايكيسى معاً بيك ييل [١] يشايوب اولادى ايكيز طوغه‌رق يكرمى نفر ايكن شيث عليه السلام يالكز متولد اولوب دوكليسندن قرق بيك اولاد واحفادلرين مشاهده ايدوب انتقال ايلديلر . وهرايكيزك اشنى آخره ويرمك اول دينده جائز اولمغين جمله‌سى تابع اولوب انجق قابل قايل اولميوب قرنداشى هابلك قاتلى اولدى .

(وفيه حكمة بالغة)

---

(١) آدم عليه السلام عمرعالملرينك طقوزيوزاوتوزبيل اولديغى توراتده محرردر . كاتب چلبى « تقويم التواريخ » ده آدم عليه السلام عمرى بيك ييل اولوب لكن هبوطك طقوزيوز اوتوز سنه سنده وفات ايتديكى كوستريوركه هرايكى روايتى تأليف ايديبور . مع ذلك بويله ازمنهٔ قبل التاريخه عائد اولان كرك سنه‌لر وكرك مدت عمرلر نصل اولچو ايله اولچولديكى كسديريله‌مز .
العلم عندالله .

شیث علیه‌السلام

حضرت حبیب خدا (علیه‌التحیة والثنا) نك نور شریفلری بونلرك مبارك جبینلرینه انتقال ایتمکین یالکز وجوده کلمشدر. و (بیت المعمور) حضرت آدم رحلتندن صکره کوکه آغیجق. ابتدا بیت شریفی اول رسم‌اوزره بنا ایدوب صحف سماویه ایله عمل ایدرلر ایدی .

وطقوز یوز ییلدن زیاده عمر سوروب قرق ایکی ییل خلافت ایتدوکی مشهوردر .

انوش

بودخی طقوزیوز ییلدن ارتق عمر سوروب وطقسان ییلدن زیاده حکومت ایدوب فوت اولمشدر .

قینان

بعضیلری بابل شهرینی بو یاپوب معمارلرك پیریدر دیرلر . طقوز یوز ییل عمر سوروب وطقسان بش ییل خلافت ایدوب وفات ایلمشدر .

مهلاییل

بعضیلری بونك عهدنده بنی آدم چوغالوب وسوس شهری یاپلوب دارالخلافه اولدی دیمشلر . وسکز یوز ییلدن زیاده عمر سوروب واوتوزبش ییل حکومت ایدوب انتقال ایتمشدر .

يزد [١]

اكثر مورخين بودخى قينانك اوغلى ومهلابيلك قرنداشيدر ديمشلر . آما اصحى مهلابيلك اوغليدر ديو يازمشلردر. عجم ديارنده يزد شهرينى بونبا ايدوب وباتق اولامق بوندن قالوب وبودخى طقوزيوز ييلدن زياده ياشه‌يوب ويكرمى ييل خلافتدن صكره فوت اولمشدر.

حضرت ادريس عليه‌السلام [٢]

بوكادخى قاچ صحف نازل اولوب قابل اولاديله‌قتال ايلدى. واسير ايتدى علوم آليه‌يى درس ايدندى . بونك عهدنده چوق‌كمسنه عابد وزاهد اولديلر. واوچيوزالتمش ييل دنياده قالوب وقرق ييل خلافت ايدوب كوكلره عروج ايدوب جنته داخل اولمشدر . بونك افتراقندن برزاهد متألم اولوب شيطان ، ادريس عليه‌السلامك شكلنده بربت پيدا ايدوب زاهده كتوردى . حياتنده آنكله اكلنوردى . فوت اولدقدن صكره باعث ضلالت وموجب بت پرستى اولدى . العياذ بالله تعالى .

موشلخ ويامتوشلخ

بونك زمانده اول زاهد فوت اولوب اكثر خلق بته طاپديلر . وباعث قتال اولدى . بودخى طقوز يوز

---

(١) توراتده ـ يارد ـ وحبيب‌السيرده ـ برد ـ وبعض ـ تواريخده ـ يرد ـ شكلنده محرردر .

[٢] توراتده ـ اخنوخ ـ محرردر ـ ادريس ـ لقب شريفلرى اولديغى روضة‌الصفاده وسائر تاريخلرده مسطوردر .

يبلدن زياده عمر سوروب مدت كثيره خلافت ايدوب خلقى هدايت يولنه دعوت ايدردى .

ملك

بودخى چوق كمسنه يى بت پرستلكدن وقابل اولادين اتشه طاپمقدن خلاص ايدوب بونك عهدنده خلق منتشر اولوب وطقوز يوزيبلدن زياده عمر سوروب وخيلى زمان خلافت ايدوب فوت اولمشدر .

حضرت نوح عليه السلام

هبوطدن صكره ايكى بيك ايكى يوز اللى [٣] ده

---

[٣] احمد وفيق پاشا مرحوم فطرت آدمدن طوفان نوحه قدر اولان مدتى توراتدن اقتباس ايله ـ حكمت تاريخ ـ نام اثرنده ١٦٥٥ سنه وكاتب چلبى مرحوم اختلافات مورخينى بالتدقيق ـ تقويم التواريخ ـ ده ٢٢٤٢ سنه اعتبار ايتلرينه وحسن بن محمود بياتى ايسه ولادت حضرت نوحى هبوط آدمدن ٢٢٥٠ سنه صكره كوسترمسنه نظراً بوذاتك اعتبارينه باقيليرسه طوفان نوح هرايكى روايتدن ده بك چوق زياده زمانلره تصادف ايدييور . مع مافيه قرون قبل التاريخك ازمنهٔ مجهوله دن اولمسى ـ وتاريخلرك اوزمانلره عائد كوسترديكارى مدتلرك اصل اعتبارى بولنمسى ـ حسبيله سنه لرك كثرتى موجب رد اولمقدن زياده مستلزم قبول اولهبيلير ـ ناسخ التواريخ ـ ده دخى برچوق مختلف روايتلر تعداد اولندقدن صكره اعتبار ثقاة مورخين اولق اوزره ٢٢٤٢ سنه سنى يعنى ابو الفدا ومقريزى وكاتب چلبى مرحوم كبى عمدهٔ مورخين قولنى قبول ايده رك تاريخك سنه لرينى اكا تطبيقاً يوردييوره . مع مافيه ـ جام جم آيين ـ ده ولادت نوح كوسترلين ٢٢٥٠ سنه سى ايله كاتب چلبى وسائر كبار مورخينك طوفان نوح اعتبار ايلديكارى ٢٢٤٢ سنه سى آره سنده كى فرق طوپى سكز سنه دن عبارت اولمغله بو جهت دخى شايان تأمل در .

وجوده کلدی . وبیك ییل قومنی حقه دعوت ایدوب برقاچ نفر انجق ایمان کتوردیلر. عاقبت کمی یاپوب طوفان اولدی که مشهوردر . جودی طاغنده موصل قربنده کمی قرایه چوکوب طوفان اودوشدی . وکمی‌ده اولان بنی آدم طشره چقدقده باجمله وفات ایدوب نوح علیه السلام اولادندن (سام) و (حام) و (یافث) قالدی . سام انبیا وعرب آتاسی‌در . وحام قره‌لر آتاسیدر . ویافث اتراك آتاسی‌در . وچون یافث ابوالاتراك اولوب آل عثمانك سلسلهٔ نسب علیه‌لری آکا منتهی اولدی . سام وحام اولادی تواریخ مفصله‌یه حواله اولنوب مقصوده اولندی .

یافث

نوح علیه السلام یده طاشین [۱] یافثه ویروب مسك

[۱] یده طاشی ـ یوطاش صویه آتلدقده یاغمور یاغدیرمق خاصه‌سنی حائز ایمش . عربلر حجر المطر) وترکلر «اجده طاشی» و «یده طاشی» وایرانلیلر دخی (سنك یده) دیرلر. یافث ، پدری حضرت نوح طاردندن ترکستان حوالیسنه اعزام ایدلدکده لزوم کورندیکی وقت یاغمور یاغدیرمق ایچون کندیسنه بردها اوکرتمنی پدرندن رجا ایتمکله معجزهٔ حضرت نوح ایله یاغمور یاغدیرمق خاصه‌سنی احراز ایدن حجر مذکوری اوغلی یافثه ویردیکنی «بعض تواریخ» یازیور. ممتاز شمرامزدن نفعی، برنجی سلطان احمد خان حقنده اولان بر قصیده‌سنده شوطاشك اسمنی شویله‌جه بر تشبیه ایله ذکر ایدیورکه (سنك یده)یی واوتك حقنده روایت اولنان خاصه‌یی بیلمینلر بو بیتك معناسنی لایقی وجهله اکلایه‌مزلر.

شمشیری که ابرچن آرای ظفردر
سنك یدهٔ نصرت آکا سنك فسانه‌در

بوی وادیلره روانه ایلدی. یافث دخی یده طاشین آلوب اقصای شرقه واروب اولادی عالمه منتشر اولدی. ویتمش ییلدن صکره وفات ایدوب بعض قولده صویه غرق اولدی دیرلر .

بلجاس

اصلنده آدی ترکدر. لباسی بولجه کیمکله بولجه ویرمش اوبولجه وبلجاس دیولقب قودیلر. چین وسقلاب وروس آدلواوغللری اولوب وهربری براقلیمی معمور ایدوب [۱] باشقه بك اولدیلر . ایکی یوز قرق ییل یشایوب فوت اولمشدر .

دیب باقوی [۲]

بو جمله خانلر ایله ایلك ایتمکین لقبی ایلیجه ایدی .

---

[۱] بلجاس - بعض تاریخلر بوذاتی ترکك اولادی اولدیغنی وچین ، صقلاب ، روس بونك برادرلری اولوب بونلردن بشقه منك ، کاری خلخ خزر سدسان غز یارج ناملریله برادرلرینك عددی اونه بالغ بولندیغنی یازییورلر . وبلجاسك دخی اوغلی توتك وتوتكك اوغلی ایلیجه خان اولوب دیب باقوی بلجاسك تورونی بولنان ایلیجه خانك اوغلی اولدیغنی بیان ایدییورلر . مؤلف کتاب حسنی بن محمود بیاتی حضرتلری، ایلیجه پدرینك اسمی اولیوب دیب باقوینك لقبی اولدیغنی زرده کوستریبور مؤلف، مشارالیه یوبابده‌کی سائر روایتلریده بیلنلر اولدیغی لکن ترکلرك حقیقی تاریخی - اولان اوغوزنامه - دن آیرلدیغی آتیده کوریلهجك بعض دلائلدن آکلاشیلیر .

[۲] دیب باقوی - بعض مورخلر بواسمك اسکی ترکچه ده

بونك زمانـده آهودن مسك دوشورولوب و سمور وسنجاب وقاقم دريلرى چوغالوب ميريدن صاتلور ايدى كه هنوز ختا وختن‌ده اويلجـه ايدرلر. اوق وياى دخى بونك زمانده پيـدا اولوب عجمدن بوكا قلج كلوركن اوغلنه نصيب اولدى . بوچينك قرنداشى اولمغله اول چينى بوما چينى يابدى ولاچينى قيادن چيقاروب طغان شكارى بوندن قالمشدر. وزغروتازى وصمسون اولادردى زياده عادل ايدى . يوز يـل حكومت ايدوب يوز اللى يـل عمر سورمشدر .

قيالى خان [۱]

وجه تسميه بر قيالو يرده وجوده كلدوكيدر. باباسى صنعت اوكرنمكه تبريزه آدم كوندروب بونك زمانندە كيرو

تخت معناسنه اولان - ديب - و- اولو- معناسنه بولنان - باقوى - كلمه سندن مركب بولنديغنى بيان ايدييور - ديب - كلمه‌سى اسكى تركجه اولمغله برابر سلطان مراد خان قديم زمانده قدر الفاظ معلومه‌دن اولديغنى، سلطان مشـارالبهك بر مصراعنه بر شاعرك جواب اولەرق . « قاپولرده قالمشز صـانمك يرمز ديب‌در » مصراعنى اكمال بيت صورتيله يازديغى وسلطان مراده خوش كلوب شاعره يوزبيك اقچه ويرديكى حقنده - مناقب كلشنى - ده موجود اولان فقره اثبات ايدر. اكر اوزمان معلوم بركله اولسيدى نه شاهر يازار . نه‌ده سلسان مشـارإليهه خوش كلوب مظهر احسان ايلردى .

[۱] بعض تاريخلر بوذاتى - قايى خان - يازييور . (جام جم آيين) ده آتياً كلەجك - قايى‌خان بحثنده، بوذاتەده قايى خان دينلمش اولمسنه دائر براشارت واردر .

کلدیلر ترکستانده خوریاد استادلر چوغالدی. بو عجمله صلح ایتدی. وآندن قلج کرمانی که یزده مرصع اولنمشدی کلوب و بوده عجمستانه اوق و یای کوندروب مسك وسمور وسنجاب کبی متاعدن یساغی رفع ایلدی . اللی ییل حکومت ایدوب ویوز سکسان ییل یشایوب فوت اولمشدر .

قره خان

وجه تسمیه قره یغز اولدوغیدر. مغول بن ماچین که دنستاچوخان نسلندندر. بو آنك مقربی اولمغین اوغلی صانورلری [۱] یوز ییل یشایوب بت پرست اولمغین مقتول اولمشدر .

---

[۱] بعض تاریخلر ـ دیب باقوی ـ دن صکره کیوك خان ـ النجه خان ـ موغول ـ نامارینی صره ایله یازوب موغولی قره خانك باباسی عد ایده‌رك قیالی خانی هیچ یازمیورلر. انلرك قولنه باقیلیرسه یافث‌دن قره‌خانه قدر اون بر بطن اوله‌رق بویله اولق لازمکلیر. نوح ، یافث ، ترك ، بلجاس ، توتك ، ایلجه خان ، دیب باقوی ، کیوك خان ، آلنجه خان ـ موغول ـ قره‌خان ، (جام جم آیین) ده ایسه نوح ، یافث ، بلجاس ، دیب باقوی ، قیالی خان ، قره خان نامارندن عبارت اوله‌رق الی بطن کوسترییه‌یور . کرچه یوقاریده دینلدیکی وجهله اوزمانلر قرون قبل‌التاریخ اولدیغندن سنه‌لرك ویا اسامیلك فضله کوسترلمسی موجب رد اولمقدن زیاده باعث قبول اوله‌بیلیر. شوقدرکه کرك کاتب چلبی وکرك آندن‌دها اولکی کبار مورخین طوفان نوحدن ولادت ابراهیم علیه‌السلامه قدر اولان مدتی ۱۱۱۱ سنه اعتبار ایتمکده و(جام جم آیین)ده اوغوز خانك ابراهیم خلیل

اغوز خان

بوحقك نظرينه مظهر دوشمكين كندو طفل ايكن بويلجه اوقومشدر . موحد اولمغين باباسى قاقيوب جنك ايتدكده اغوزك تشكرى قتل ايتمشدر . ابراهيم خليل عليه السلام زماننده ايدى. وسائر احوالى اغوز نامه‌ده مشهوردر . بوزاللى ييل يشايوب فوت اولمشدر .

كون خان

وجه تسميه طلوع آفتابده وجوده كلدوكيدر. جمله احوالى اغوزنامه‌يه حواله اولنمشدر . [١]

عليه‌السلام ايله معاصر بولنديغنى گوسترمكده بولنمسى وحضرت نوحك طوفاندن صكره درتيوزسنه يشامسى اعتباريله قره‌خانك مقتوليتنه قدر گوسترديكى مدت حياتلرحساب اولندقده ١١٤٠ سنه‌يه بالغ واوغوزخانك ابراهيم عليه‌السلام ايله معاصربولنمسنه موافق اولمسنه بناءً حسن‌بن محمود بياتى حضرتلرينك بشقه‌جه برمسلك معتبر صاحبى اولديغى اكلاشيليور . برده « مغول بن ماچين كه دنستاچو خان نسلندندر. بو - قره‌خان - آنك مقربى اولمغين اوغلى صانورلردى » عباره‌سيله اوروايتلره واقف اولديغى لكن موغولك بشقه برسلاله‌دن بولنديغنى دخى تصريح ايدييور. وبعض تاريخلر بواسملرى (جام‌جم آيين) ه موافق يازه‌رق شوقدركه- قيالى خان- ى- قاى خان يازييورلر. طوپ قپوسراى همايونك روان كوشكى كتبخانه‌سنده‌كى تركجه « ساجوقنامه » ده يالكز بو- قيالى‌خان- محرراوليوب سائر اسملر موجود وجام جم آيينه موافقدر .

[١] پدرى اوغوزخاندن صكره يتمش سنه‌حكومت ايتمشدر. عادل، عاقل ايدى. تركستانده وسائر محللرده‌زماننده برچوق‌شهرلر بنا اولنمش وممالكى معمور اولمشدر. سلسلهٔ آل‌عثمان يازان يكرمى قدر تاريخلرك همان جمله‌سى بو- كون‌خان - يرينه- كوك‌خان - يازييورلر. مؤلف كتاب ، اسملرى يازديغى بتون ذواتك

قایی خان

وجه تسمیه ذکر اولنان دده‌سی واقعه‌ده کورلدوکی در.[۱] زیاده قوتلو ایدی . اللی ییل حکومت ایدوب وطقسان ییل یشایوب فوت اولمشدر. خیر وشری کرپز ار ایدی . خلعت ویرمك بوندن قالمغین هنوز عجمده قاییلق دیرلر .

طورمش خان

وجه تسمیه اناسی یاتورکن ایاغ اوزره طوردوغی کبی طوغرمسیدر . وبو طفل ایکن باباسی فوت اولمغین اقربالری خان اولدی. دیرلرکه موسی پیغمبر علیه‌السلام زماننده ایدی . جبابره‌لر ایله غزا ایدوب دیوانده دفتر طوتمشدر. یوزاللی ییلدن زیاده یشایوب فوت اولمشدر.

بای تمور

وجه تسمیه اناسی یورك یوردنده ایکن بای بك نام اقرباسی اوندن دمور ساج ایاغی یولده براغلدیغی کبی طوغردیغیدر. یوز سکسان ییلدن زیاده عمر سوروب

احوالندن بحث ایتمش یالکز ـ کون‌خان ـ ك وجه تسمیه‌سنی ارائه ایتدکدن صکره احوالنه دائر برشی یازمیوب‌ده اوغوزنامه‌یه حواله ایتمسندن مقصد ، سلسلهٔ عثمانیه‌یی ـ کوك‌الب ـ دن یورودنلره اوغوزنامه‌یی کوریکز حقیقتی آکلایکز دیمك کبی کلیور ـ وابن کمال حضرتلرینك تاریخنده دخی سلطان عثمان غازی حضرتلرندن روایهٔ ـ بنم اصلم کونش‌در ـ عباره‌سی واردر.

[۱] یوقاری ده اسمی کچن قیالی خانه ـ قایی‌خان ـ دخی دینلدیکی شو عباره‌دن منفهم اولیور .

وفات ایتمشدر . اوق ایله صغنلر اولایوب اولوسی ایله یبوب ایچردی .

بوزدغان

وجه‌تسمیه باباسی‌دوشنده بوز دوغان بولوب ایرتسی وجوده کلدوکیدر. بك اولدقده جبابریلره غزا ایدوب قلعه آلمشدر . وزیاده قوتلو ایدی . طقسان ییل بك اولوب ویوز طقسان ییل عمر سوروب فوت اولمشدر.

قورقلو

وجه تسمیه قورقلو زمانده وجوده کلدوکیدر . حضرت سلیمان علیه السلامه وسام ونریمانه بولشمشدر. ایکی یوز ییله قریب یاشایوب خیلی مدت بکلك ایتمشدر.

سلیمان شاه

وجه تسمیه باباسی حضرت سلیمان علیه السلام خدمتندن کلدوکده متولد اولدوغی‌در . بك ایکن بوکا هنددن فیل کلوب بر کون بوشانوب فیلجیلری قوارکن واروب خورطومن ایکی‌الیله طوتوب بغلمشدر. یوزاللی ییل یشایوب فوت اولمشدر. زیاده عادل ودیندار ایدی.

قرا اوغلان

وجه تسمیه قرا یغز اولدوغی‌در . بك اولدقده اوروسدن خراج آلوب لشکره اسباب فراوان ویروب انعام واحسان ایتمشدر. خیلی‌زمان بکلك‌ایدوب یوزیتمش یاشنده وفات ایتمشدر .

قماش خان

قماش یوکلو بازرکان کلدوکده متولد اولدوغی‌در . قرق ییلدن زیاده بکلك‌ایدوب ویوز اللی ییل یشایوب فوت‌اولمشدر. آغر قماش خلعتلر ویرردی .

بلجق خان

وجه تسمیه بر بلجقلو یرده وجوده کلدوکی کبی باباسی برالتون قلیج بلجاغی بولدوغی ایچوندر. بك‌اولوب شکارده جمشید کیمن بر مغاره‌ده بولمشدر . یوز آلتمش ییل یشایوب خیلی زمان بکلك‌ایدوب فوت اولمشدر.

قورجاق خان

وجه تسمیه باباسنه بر ایو قورجاق پیشکش کلدکده متولد اولدوغی‌در . بك اولدقده شکارده ایکن بر ببر دمانه راست کلوب قلجله اولدرمشدر . خیلی زمان بکلك‌ایدوب ویوز قرق ییل عمرسوروب فوت‌اولمشدر.

قورتلمش

وجه تسمیه عموجه‌سی‌دشمن حبسندن قورتلدقده متولد اولدوغی‌در . کمند ایله آغ آتوب سروسیله قاز و طورنا اولدرردی . چوق زمان بکلك ایدوب ویوز طقسان ییل عمر سوروب فوت اولمشدر .

چار بوغا

وجه تسمیه بو وجوده کلدوکده اوبانك قیونی

سروسنه قورت کیروب و فیزناخوندن درت بوغا کلوب قورتلری قودوغی‌در . بو اسکندره بولشوب التفاتیله بهرمند اولمشدر . یوزالتی ییل عمر سوروب وقرق‌ییل بکلك ایدوب فوت اولمشدر .

سونج

وجه تسمیه باباسی اسکندر خدمتندن سونجله کلدوکده متولد اولدوغی‌در. وبك اولدقده زیاده کماندار و آوجی اولمغین بر اوقله ایکی دانه تراجی اوردوغی مشهوردر . یکرمی ییل بکلك ایدوب وطقسان یاشنده وفات ایتمشدر .

بای سوی

وجه تسمیه والده‌سی بر تاجردن آلنوب اول تاجرك اولادی اولماماغین بو وجوده کلدوکده اول تاجر جمله مالین بوکا بلدردوکیدر . بك اولدقده آهویی اکثرقفا جاندن آت اوزره اوقله اوردوغی مشهوردر . زیاده عادل ایدی. التی ییل حکومت ایدوب ویوزییلدن ارتق عمر سوروب وفات ایتمشدر .

چامور خان

وجه تسمیه بر چامورلی یرده متولد اولدوغی‌در . اول زمان سالور نسلندن قپلان خان ایدی فوت اولوب قورت و قره‌شیر نامنده ایکی شهزاده نزاع ایتدیلر . چامورخان سویلدی‌هرکیم میدانداندن‌طوپی چوکانله‌اوروب

چیقاروورسه خان اولسون ، دیو شرط ایتدکده اتفاق قورت خان باشه چیقاروب تخته کچدی. وقرنداشی شیر خان آت چکوب قنلطاش اولدی . بو عادت آندن قالمشدر. وچامورخان دخی زیاده چوکان‌باز ایدی. اوتوز ییل بکلك ایدوب وسکسان ییل عمر سوروب فوت ارلمشدر.

باش بوغا

وجه تسمیه بو وجوده کلدوکده حاضر بولنان باش بوغا قربان اولندوغی‌در. بك اولدقده بر قودوز قورت عالمه ولوله صالمغله اوروب هلاك ایتمشدر. و بر بسرك آزغون دومنی چوماغله حقلمشدر. یتمش ییل بکلك ایدوب ویوز ییل عمر سوروب وفات ایتمشدر .

یوماق

وجه تسمیه اناسی قرننده طقوز آیدن زیاده قالمغله والده‌سی برقاچ آی یوماق صره صره طوغردوغی‌در . بك اولدقده زیاده عادل وکریم الشان اولمغین بر کدایه بر یلغی یوند باغشلدوغی مشهوردر یکرمی ییل بکلك ایدوب ویتمش ییلدن ارتق عمر سوروب وفات ایتمشدر.

قزل بوغا

وجه‌تسمیه باباسی برقزل بوغایی شکار ایتدوکی کون متولد اولدوغی‌در. بك اولدقده زیاده کماندار اولمغین بر زیانکار خرسکی دوپای اوقیله اوروب حقلمشدر. زیاده

عادل ودیندار ایدی . اوتوز ییل بکلك ایدوب سکسان ییل عمر سوروب فوت اولمشدر .

طوراج

وجه تسمیه باباسی طوراج اولایوب اوه کلدوکده وجوده کلدوکیدر . بك اولدقده خیلی دلاور وکرزباز اولمغین اوروس ایله جنك ایتدکده باشبوغلرین بوزدغانیله اوروب هلاك ایتدوکی مشهوردر یکرمی بش ییل بکلك ایدوب والتمش ییلدن ارتق یشایوب وفات ایتمشدر .

چکتمور

وجه تسمیه عجم پهلوانی باباسنه یای صونوب کپاده کبی چکوب بودخی پهلوانه یاینی صوندقده چکه میوب چکتمور دیرکن وجوده کلدوکیدر . و بك اولدقده نریمان کبی قرق قولاج کمند ایله دشمنی بند ایدوب براغمی قوردی . بودخی اوتوز ییل بکلك ایدوب ویتمش ییلدن ارتق عمر سوروب وفات ایتمشدر . قناجنه اوق اتمق بکلره مخصوص ایکن سپاه طائفه سنه دخی بواجازت ویرمکله هرکس کندی آتی نعلن اورماغه باشلادیلر .

قورتاری بك

وجه تسمیه باباسی اوق آتارکن ترکستان دشمنلرندن بردل کتورلدکده بر اوق ایله بونی دخی قورتار دیدوکی کبی وجوده کلدوکیدرکه محبوسینی دخی همان آزاد ایتمشدر . وعهد عیسی علیه السلامی ادراك ایدوب وباذن

الله تعالی احیاء اموات ایتدوکن تحقیق وتصدیق ایلمشدر. غایتده پهلوان ایدی . جنکده تیغله بر قوچاقلو پهلوانك قولنی کسوب یره براقمشدر. طقسان یيلدن متجاوز عمر سوروب والله یيل بکلك ایدوب فوت اولمشدر .

اورتق

وجه تسمیه اورتق نام یایلاده وجوده کلدیکیدر . بك اولدقده زیاده چاپکسوار اولمغین شکارده اهویی آته چکندوب کوندر ایله صاپلردی . زماننده بر جلالی خروج ایدوب ایولکله مطیع ایتمشدر. اوتوز یيلدن زیاده بکلك ایدوب و یوز یيلدن زیاده عمر سوروب فوت اولمشدر .

کوجی بك

وجه تسمیه وجوده کلدوکی کیجه ددهسی دوشده کوریلوب قونلمشدرکه تعظیم اوزره کوجی بك دیمشلر . زیرا اترا کلك اولادی اجدادلری زمانده اولیجاق ددهسنه اولوبك وباباسنه کوجی بك دیرلر. واولمش بابالرینك آدلرینی طفل اوغلنجقلرینه قودقده ادب رعایتی ایچون کوجی بك دیرلر . بودخی زیاده کماندار ایدی. سکسان یيل عمر سوروب برخیلی یيل بکلك ایدوب فوت اولمشدر.

طوغمش بك

وجه تسمیه وجوده کلدوکی وقت آیك طوغمش

بولنمسیدر . بو دخی بك اولدقده سالورنسلندن خان اولان سینلتکین که سبکتکین آندن غلطدر فوت اولیجاق «سنتای» وَ(ساجور)نام ایکی اوغلی قالوب نزاع ایتدکده طوغمش بك برصرق اوزره آلتون قبق دیکوب وساجور خان اوروب تخته کچدی. وسنتای آت چکوب قغلطاش اولدی. وطوغمش بکه وزارت ویریلوب ایکیسنك دخی سپهسالارلغن ایدردی. بودخی زیاده کماندار وقبق اندازلقده مشهور روزکاردر. یتمش ییل عمرسوروب ویکرمی ییل بکلك ایدوب فوت اولمشدر .

طغرل

وجه تسمیه دشمندن برنامدار بونك حبسنده ایکن اول محبوسلك قرنداشی چوبانلق لباسنده بکلك چوبانلر ایله اوبایه کلورکن احوالی دویلوب دیوانه کتورلدکده اکیلو اکیلو کلورکن طغرل دینلدکده وجوده کلدوکیدر که آنی دخی قرنداشی ایله بکزاده قدومنه حبسدن اطلاق وعفو ایتمشلر. بك اولدقده زنبرك یاین پیدا ایدوب تیر-سختنی دموره اورسه کچرمش . قرق ییل بکلك ایدوب وآلتمش ییل عمر سوروب فوت اولمشدر .

بای بك

وجه تسمیه باباسنك مالی ضایع اولوب دشمن اوزرینه کلوب صاوقدن قریلوب قاچوب وجمله مالاری الهکلوب بایلق یونلدقده وجوده کلدوکیدر. بودخی بك اولدقده

زیاده نخجیرباز اولمغین سورکون آوی و طوقاج رسمی بوندن قالمشدر. برقاچ ییل بکلك ایدوب ویتمش ییل عمر سوروب وفات ایتمشدر.

یلواج

وجه تسمیه بونك ولادتی یلواج نام موضعده اولدوغی در. باباسندن صکره عموجه‌سی حکومت ایدوب بعد البلوغ بوکا فراغت ایتمشدر. آنکچون فقرا وایتامه مرحمت وشفقت ایدردی. برچوق ییل بکلك ایدوب یوز الی یاشنده فوت اولمشدر.

باسو

وجه تسمیه بر طاشقین صو کنارنده دشمن کلوب باسونجه اوتوردیرکن وجوده کلدوکیدر. کچت الویروب ودشمنی باسوب بیك قشلایه واردیلر. بك اولدقده کیجه دوشده کوردیکه عربستانده آی وکون بریکوب بوکاده شعله ایرشدی. صباح اولدقده حضرت خاتم الانبیا صلی الله تعالی علیه وسلم. دعوت رسالتلری شایع اولوب درحال قربانلر کسوب ایمان کتوردی اوتوز ییل بکلك ایدوب ویوز ییلدن متجاوز عمرسوروب فوت اولمشدر.

قراخان

وجه تسمیه اغوزباباسی قراخان قتل اولندقدن صکره نامی دخی کالور ایکن بونك ولادتی زمانده اغوزك واقعه‌ده اشارتیله قونلمشدر. بك اولدقده زیاده مؤمن

قوپوب قورقود ددهیی مدینهٔ منوره‌یه کوندروب نور دیدار حضرت رسالت علیه السلام ایله مشرف اولدقدن صکره سلمان فارسی رضی‌الله تعالی عنه اغوز طائفه‌سنه تعلیم شریعت اسلام ایچون بیلیجه کلدوکی «اغوزنامه» ده مندرجدر. بوتقدیرجه بوکا خانلرخانی دینلمك جائزدر[۱] یکرمی ییلدن ارتق بکلك ایدوب یتمش یاشنده وفات ایتمشدر.

طوراق

وجه‌تسمیه والده‌سی طوراق یوغوردینه آش یرمکین بویله‌جه‌سنه آد قونلمشدر. بك اولدقده حضرت ابی‌بکر رضی‌الله تعالی عنه خلافتن اشیدوب ایلچیسی مدینهٔ منوره‌یه وارنجه حضرت عمر رضی‌الله تعالی عنه خلیفه اولمغین نامهٔ شریفلریله کیرو کلوب اطاعت اوزره غزایه چالیشدیلر. اللی‌بش ییل عمر سوروب ویکرمی ییلدن زیاده بکلك ایدوب وفات ایلمشدرکه حضرت عثمان رضی‌الله تعالی عنه خلافتی اثناسنده ایدی.

آی قوتلغ

وجه‌تسمیه یکی آی قوتلو اولسون دیدکاری زمانده

---

[۱] دولت عثمانیه‌نك مؤسسی وبیوك پادشاهی اولان سلطان عثمان غازی حضرتلری

عثمان ارطغرل اوغلیسك اوغوز قرمخان نسلیسك
حقك برکمتر قولیسك استانبولی آل کازار یاپ

نظم عالیسنده بیوك اثر ذکا کوسترمشدر. هم بیوك جدی اغوزخان بن قرمخانه هم بوذاته اشارت ایتمشدر. چونکه انکیسنك ده موحد اولدقلری کلاشیلیور.

متولداولدوغی در. بك اولدقده لالاسی قورقود آتانك اوغلی اورکج ددهیی مدینهٔ منوره یه حضرت عثمان رضی الله تعالی عنه خدمتنه کوندردی. بغداده ایرشوب حضرت عثمانك شهیداولدوغن اشیدوب وکعبه یه واروب طواف ایتدی. مراجعت ایتدکده رقهده حضرت علی ایله معاویه نك جنك وخلافن کوروب وبرمقدار تحمل ایدوب غوغا برطرف اولدقدن صکره حضرت علی کرم الله تعالی وجههدن عهدنامه آلوب کلمشدر. آنك ایچون آل عثمان کشورستان دخی اجدادی کبی محب چاریار اولوب طائفهٔ یزیدی سومزلر. وبو دخی اوتوز ییل حکومت ایدوب والتمش ییلدن زیاده عمر سوروب هجرتك آلتمش بشنده وفات ایتمشدر. بنی امیه زمانی ایدی.

چمندور

وجه تسمیه طوغدوغی یره برنسنه دوشنمیوب ابه قادین غم دکل چمندر دیو سویلدوکده وجوده کلدوکی در بك اولدقده عدل واحسان اوزره اولوب فی سبیل الله غزایه چالشوب ورستم واری وحشی آتلری طوتوب رخش کبی رام ایدوب بینردی. وبو منوال ایله اوتوز التی ییل حکومت ایدوب ویتمش ییل عمر سوروب هجرتك یوز برنده کی بنی امیه دن عمر بن عبدالعزیز عهدی ایدی وفات ایتمشدر.

یساق

وجه تسمیه بعض یول اوزره اولان رعایایه ظلم ایدنلره یساق اولنسون دیو سویلدوکن وجوده کلمشدر . بك اولدقده عادل وبهادر اولمغین دائما غزادن خالی اولمزدی. وصیدوشکار ایدرکن برقپلان برصغین اوزرینه صچرایوب چیقدیغن کوردوکی کبی اوقله اوروب قپلانی اشاغه دوشروب طرناغی صغنك بوکرینه ایلشمکله آنی دخی بوغزلیوب کباب ایدوب خوره کچوردی. وپلنکك دریسنی یوزوب برقاچ طوغان ایله خلفای عباسیه‌دن منصوره کوندردی . خلعتله سرافراز اولوب وایلتن کمسنه‌یه دخی اول‌سرحدك میرشکارلغی ویریلوب بهره‌مند اولدی . الی ییل حکومت ایدوب ویتمش ییل عمر سوروب هجرتك یوزالی برنده فوت اولمشدر .

طوقتمور

وجه تسمیه تیمورنام اولوس کتخداسی سماطه طوق کلوب یمکی چداق یمدکده بك نیچون حجاب ایدرسك دیوالتفات ایدیجك چاوش باشی طوق تمور انجق دیدکده دنیایه کلدوکیدر . بك اولدقده زیاده عادل وقوتلو وکسکین اولمغین اتفاق برمصری قلیج صاتون الدی اوبایه صغنله بر ابدال کلوب وصغنك ایاغی اوفانوب بوغازلمق ارزره ایکن درویشدن صاتون الوب بهاسندن غیری برپونت دخی باغشلدی. وصغنه کیم کیدروب اول قلیجی

صنامق ایچون بریجك جالدیغی کبی زرهله صغق ایکی بولوب قولنك قوتی و قلجك کسکنلکی ظهوره کلوب اشتهار بولدوغی ترکستانده کوندن روشندر ونجه زمان مأمون خلیفه عهدنده کرجستانه وروسه غزا ایدوب والی التی ییل بکلك ایلیوب ویتمش التی ییل عمر سوروب فوت اولمشدر .

صنقور بك

وجه تسمیه اوروسدن باباسنه صنقور پیشکش کلدوکی کبی متولد اولدوغیدر . بك اولدقده اکثری صنقور شکارین ایدوب غزالردن غفلت ایلمزدی . وچوغی روم طرفنه آقن صالوب وآقنجی اوزرینه جمع اولوب اشتهار بولمغین بغداد خلیفه‌سی اندیشه ایتدی . دشت قبچاغه واروب آندن ترکستانده اغوزك قوتلو یوردینه بولشوب قدیمی اوجاقلرنده قرار ایلدی . بوائناده سالور نسلندن اغا اینی ، خان ایکن فراغت ایدوب یرینی قنق نسلندن طوقتمور بن کرکیجو اولادندن لقمان خانه ویرمشدی . صنقور بك دخی واروب انکله کلی محبت ایدوب سپهسالاری اولدی . وسکسان ییل عمر سوروب هجرتك ایکی یوز اللی ایکیسنده المستعین بالله بغداد خلیفه‌سی ایکن وفات ایتمشدر .

بلغای

وجه تسمیه بونك ولادتی بر دانه بلغار اوزرینه اولمغین ابه قادین پلتـه‌جك اولدوغندن بلغای قالدرك

دیدوکی باعث اولمشدر . بك اولدقده ترکستانده خانك مقربی اولوب اولزمان بغداد خلیفه‌سی المکتفی بالله ایدی. بونك باباسی اولان صنقور بکی ارضروم‌دن ترکستانه کوندرمکدن پشیمان اولدیلر. زیرا اول سرحدده خیلی اختلال وقوع بولدی . بوخبر ترکستانده بلغای بکه ایرشیجك خلیفه‌یه برآغر پیشکش کوندوب واندن دخی القاب مستطاب ایله بیله تشریفات کلوب وبلغای بکه دخی باشقه خلعت فاخره کلوب سرفراز بیورلدی . طقسان بیل عمر سوروب هجرتك ایکی یوز طقسان اوچنده وفات ایتمشدر .

ساقور

وجه تسمیه قونق ایچون قاورمه پشورمکه آشجی ساج قور دینلورکن وجوده کلدوکیدر وکثرت استعمالندن ساقور دینلمشدر . بودخی باباسی یرینه بك اولدوقده آل ساماندن نوح بن نصر ایله دوستلق ایدردی. طقسان یاشنده ایکن هجرتك اوچیوز التمش دردنده فوت اولدی بغداده خلیفه الطایع بالله ایدی .

قرایتور

وجه تسمیه صو کنارنده دشمن باصلوب باباسی لشکره قره یاتوره دیرکن وجوده کلدوکیدر. آل ساماندن نوح بن منصور ایله دوستلق ایدرکن آنلرك سلطنتنه آفت ایریشوب قوللرندن غزنه بکی سبکتکین پادشاه اولوب حال حیاتنده بیوك اوغلی سلطان محموده فراغت ایدوب تخته

جلوس ایلدی و عظیم دولت بولوب مرحوم فردوسی شهنامه‌یی بونك نامنه دیمشدر . والحاصل خان اولادندن سلجوق بن دقاق بن ارطغرل بن لقمان خان که طوقتمور بن کرکیجو نسلندن وقنق صویوندن بخارا سرحدینه کلوب ومسلمانلردن خراج الان ترکستان کافرلرینی منع ودفع ایدوب حسن عدالتندن رعایا وبرایا آسوده حال اولدیلر.

وسلجوق فوت اولدقده اوچ اوغلی قالدی ارسلان باباسی یرینه خان اولوب میکائیل غزاده شهید اولوب اوچ نفر اوغلاری قالدی. طغرل محمد وجغری وداود اتفاق بواوچ قرنداش لشکر چکوب بابالری قانن طلب ایدرکن طغرل جنکده اسیر اولدی . و سائر قرنداشلری خان اولان عموجه سندن یردم آلوب طغرل محمدی دشمن الندن خلاص ایتدیلر. وسلطان محمود غزنوی یه کلوب خدمت ایلدیلر. برکون سلطان محمود هندستانه غزایه کیدرکن طغرل محمده ایتدیکه عموجه کز اولان خاندن یاردم طلب اولنسه ندکلو آقنجی کلمك ممکندر . طغرل محمد سویلدی. قاچ عدد اوق ارسال اولنورسه هر دانه سنه برتومان لشکریعنی اون بیك آتلو کلمك جائزدر. وسلطان محمود دخی آلتی عدد اوق کوندروب آلتمش بیك لشکر کلوب طغرل محمد دخی بیله غزایه واروب کیروکلدکده کلی رعایت اولندی.[١] لکن بونلردن اندیشه چکوب آمو

[١] بعض تاریخلر مبالغه ایدرك برارقه الای بیك ایکنجیسنه بوز بیك اوچنجیسنه ایکی یوز بیك یارارلر. لك معتدلی یو ذاتك روایتی اولسه کرکدر .

صویندن خراسانه کچوردی. وسلطان محمود فوت اولوب اوغلی سلطان مسعود تخته کچدی وآل سلجوق ایله اوزلاشمیوب نچه درلو تفرقهٔ حالدن صکره طغرل محمد پادشاه اولوب ابتدا کرمانی تخت ایدندی. وآل عثمان اجدادندن قرایتور بن ساقور کرمانه بیلجه واردی. چون قرایتور خیلی عمر سوروب اولادی وخاتونی وفات ایتدیلر آل سلجوق شهزاده لرینك لالاسی اولمغله ابه قادینی بوکا ویردیلر. اتفاق حامله اولدی. ویوزییلدن زیاده عمر سوروب وفات ایلدی.

طغرل

وجه تسمیه باباسی ایکی بوکلمش پیر اولوب بوکیلو بوکیلو دیوانه واردقده نیچون بوکلورسك طغرل ارکك اوغلك اولدی. دیدکلری باعث اولمشدر. وهمان اول کون که هنوز میکائیل بك صاغ ایدی. آنك دخی بر اوغلی اولوب طغرل محمد دیو آدقونلمشدر. و بو طغرل محمد کرماندن واروب همدانی آلوب تخت ایدندی. وخلیفه القائم بالله دیالمه دن معزالدوله اوغلی رکن الخلافه ایلمش ایدی. طغرل بن قرمیتور ال سلجوقك امکداری اولمغین پیشکشله بغداده ایلچیلکه [۱] کوندردیلر. یولده وارکن

[۱] بو ایلچیلك مسئله سی عقود الجمان کبی معتبر تاریخلرده ٤٤٣ سنه سی وقوعاتی میانده محرردر. کوندریلان هدایای قیمتداری تاریخلر یازمغله بیتیره میورلر ایضاح وتعداد ایلدکلری ذی قیمت اشیادن انسانه حیرت کلیور. لکن کوردیکم تاریخلر ایلچینك اسمنی یازمیورلر. اشته بومهم ایلچی نك آل عثمان اجدادندن طغرل بك اولدیغنی - جام جم آیین - بزه کشف وایضاح ایدییور. وماهان حکومتی دخی بوسفردن ومشارالیه طغرل بکدن باشلادیغی منفهم اولیور.

طقوز اولوم ایرماغنده بر آزغون ارسلانی اورمانده اوقیله اوروب ودریسنی یوزوب اوتلق دقوب وخلیفه‌یه ایلتوب خلعت و رعایتله سرفراز اولدوغی مشهوردر . والحاصل خلیفه‌نك تشریفات والقاب رفعت سماتی برله همدانه کلوب وطغرل بن قره‌یتور پیراولمغله رکن الخلافه‌دن شفاعتنامه ابراز ایدوب ماهان سنجاغن تقاعد آلوب واردی. سکسان یبلدن زیاده عمر سوروب هجرتك درتیوز الای طقوز سنه‌سی‌ایدی. آنده فوت اولدی.

آی قتلغ

وجه تسمیه باباسی یکی آی کوردکده آی قتلق اولسون دیو سویلنورکن وجوده کلدوکیدر . بو دخی همدانه کلوب آل سلجوق خدمتن ایدوب باباسی کبی ماهانده تقاعد ایلدی . وخوار زمشاهیلر خروج ایتدکده بونی ایلچیلکله کوندروب یولده حرامیلر بر عظیم کاربانی یاصارکن راست کلوب وحرامی باشی‌یی اوق ایله اوروب اولدروب کاربانی خلاص ایتدی. خوارزمشاهه واردقده کلی رعایت اولندوغی مشهوردر . بو دخی سکسان‌یبل یشایوب کعبه‌یه عزم ایتمك‌اوزره ایکن هجرتك درتیوز طقسان‌بشنده‌وفات‌ایتدی. باباسنك‌دخی‌قبری ماهانده‌در. خلفای عباسیه‌دن مستظهر بالله عصرنده ایدی .

بای تمور

وجه تسمیه اجداندن اولان بای تمورك اولادندن

بر بك قونق ایکن وجوده کلدوکیدر. بودخی حدبلوغه ایرشدکدن صکره آل سلجوقدن ارطغرله خدمت ایدوب خلفای عباسیه‌دن المستنجد بالله عهدینه ایرشمشدر. وخوارزمیلردن سلطان شاه بن ارسلان شاه خدمتنه ایلچیلکله واروب کلی رعایت بولمشدر. زیاده سلحشور اولمغین خوارزمشاه حضورنده قغاجنه اوقله آت قوشارکن کندو بندیکی آتك نعلن اوردوغی مشهوردر بودخی سکسان یاشندن زیاده ایکن هجرتك بشیوز التمشنده وفات ایدوب اولدخی ماهانده مدفوندر.

قزل بوغا

وجه تسمیه قزل بوغا آدلو بر بهادر قونق ایکن وجوده کلدوکیدر. بودخی حدبلوغه اریشوب وهمدانه واروب آل سلجوقك خاص خدمتلرین ادا ایدوب ماهانه ددهسی تقاعدینه متصرف ایکن ناکاه جنکیز خان ظهور ایدوب وخوارز مشاهیلر آنك بر بازرکانن ناحق یره قتل ومالن یغما ایتمکله [۱] مابینلرینه شوروفتنه دوشوب وجنکیزك اوغلی تولی خان باباسی امری ایله خوارزمه لشکر چکوب عالم فساده واروب مابینلرینی اصلاح قابل اولمامغین کوندن کونه شروفتنه ازدیاد بولوب انکچون قزل بوغا دخی ترك دیار ایدوب خوارزمه کیدرکن قاردن یول

[۱] شوخوارزمشاهیدن مقصد، سلطان محمد خوارزمشاهی درکه مغوللره مغلوب ومنهزم ارله‌رق ۶۱۷ سنه‌سنده وفات ایتمشدر.

بولیوب اخلاط سمتنه کلوب کندی هنوز اخلاطه ایرشمه‌دن حرامی یه‌راست کلوب برصریق اوزره زهکیری نشان ایدوب واوقی زهکیردن کچورمکله حرامیلر یول آچوب وایل واولوسیله صاغ وسالم کچوب وان قلعه‌سی قربنده ارجك کوپی کنارنده قونوب برقاچ کون آنده اولوب وفات ایلدی . اول حوالیده دفن اولنمشدر . سکسان بش ییل مقداری یشایوب هجرتك الف یوز اون یدی سنه‌سنده. واقع اولمشدر [١]

قیا الب

وجه‌تسمیه حین ولادتده برقیالوطاغ اتکنده وجوده کلدوکیدر . باباسی وفات ایتدکده یرار و بهادر اولمغین ایل واولوسیله اخلاطه واروب اشرف شاه خدمتیله مشرف اولوب بواثناده ارجیش قربنده سبحان‌طاغنده براژدر پیدا اولوب واول اطرافده حرامیلر چوغالوب دفعی مشکل اولمغین اشرف‌شاه قیا الب‌اول جانبه کوندروب اولوسی خلقنك یرار آدملریله واروب و حسن تدارکله حرامی باشی‌یی طوتوب وسائرلرین قتل ایدوب دونوب اخلاطه کلورکن ناکاه بقدرة الله تعالی عالم پوس‌اولوب واطرافی‌دومان قابلیوب برعظیم‌صاعقه قوپوب وداغلرده

(١) شو افاده‌یه نظراً ماهانك تصرفی قزل بوغاده ختام بولدیمی اکلاشیلیور ایسه‌ده سائر تاریخلرده قزل بوغانك حفیدی اولان سلیمان شاهك دخی ماهانده حکومت ایلدیکی محرردر . هرایکی روایت قابل توجیهدر .

کورلتی قوپمغله اول اژدر دخی سراسیمه اولوب ویوقارودن اشاغی تکرلنوب و ایکی قیا ارەسنه دوشوب قالدوغنك هنوز اثری ظاهردر. واخلاطه کلدکده بکلك قبول ایتمیوب آخر زعامت وانواع رعایتله کچنورکن ناکاه مغوللر عظیم لشکر ایله خوارزمه کلوب وخوارزم شاهی قاچروب اول دیاری خراب ایلدیلر. وخوارزمشاه دخی شروان سمتندن اخلاطه کلوب ملك اشزف وقرنداشی قاچوب رومده آل سلجوقدن سلطان علاء الدین کیقباد خدمتنه کیتدیلر.[۱] اول قیش خوارزمشاه اخلاطده قشلهیوب اول دیاری یغما ایلدی [۲]وقیا الب دخی مریض اولوب یتمش بش یاشنده ایکن التی یوز یکرمی یدی سنه‌سنده فوت اولدی. اخلاطده مدفوندر. وبعضیلر دیرلرکه آل‌عثمان اجدادی آل‌سلجوقله ماهانه کلدکده بعضیلری آنده قالوب بر قرنداشلری آیریلوب اخلاطه کلوب ویورت واوجاق ایدینوب یوزیتمش یللدن زیاده آنده متمکن اولوب عیش وکامرانلقلر ایدرلردی.

[۱] ملك اشرف بن ملك عادل ایوبی و برادری ملك مظفر غازی‌در. ملك اشرف سوریه قطعه‌نه دخی مالك ایدی، سلطان علاءالدین کیقباد وسلجوقی ایله اتفاق و ۶۲۷ رمضانده جلال‌الدین خوارزمشاه ایله حرب ایدرك مغلوب ایدلمش و اخلاط استرداد اولنمشدر.

[۲] جلال‌الدین خوارزمشاه پدری زمانده غزنه والیسی ایدی ۶۲۲ ده آذربایجانه کلدی اوحوالیی و بعدی کرجستانی قبضه تصرفنه آلدی. ودفعاتله اخلاطه هجوم وضبط ایلدی. وعسکره ترکه مجبور اولدی. ۶۲۸ سنك شوالی اواسطنده مقتول اولمشدر.

اکا بناءً جنکیز فترتنده قیا الب دخی باباسی قزل بوغا ایله عزم اخلاط ایتدیلر .

سلیمان شاه

وجه تسمیه تخت سلیمان تکیه‌سنك شیخی قونق ایکن وجوده کلدوکیدر . مزبور دخی یرار و بهادر اولمغین اخلاطده باباسی فوت اولدقدن صکره اول فترتده ایل واولوسیله ارضروم‌ه کلوب آندن حلب وطرسوس عزمنی ایدوب نهر فراتی کچرکن صویه غرق اولوب شهادرجه‌سنه ایرشدی . چیقاروب جعبر قلعه‌سی اوکنده دفن ایلدیلر که ترك مزاری دیلور . استمه‌لو اولان باذن الله واروب اوزرنده فاتحه‌اوقسه صحت بولور . عمری آلتمش یله ایرشوب هجرتك التی یوزاوتوز اوچنده بواحوال واقع اولمشدر .[١]

ارطغرل

وجه تسمیه آل سلجوقدن ارطغرل نام شهزاده‌نك آدمیسی قونق ایکن وجوده کلدوکیدر . وچون سلیمان شاهك درت نفر اوغللری قالدی سنقورتکین ، کون طوغدی ، دندار ، ارطغرل . اتفاق باباالرندن صکره سنقورتکین ، کون طوغدی عزم شرق ایدوب ارطغرل بکله قرنداشی دندار بك درتیوز خانه کوچر اولوس عشایرلریله رومه متوجه اولوب وقنق و بوزاوق

(١) سلیمان شاهك جعبر قلعه‌سی اوکنده غریقاً بعض شهادتی عثمانلی تاریخلری بش سنه‌قدر مقدم کوسترلر .

طائفه‌سی دخی قوشیلوب انلر ادنه قربنده سورملو چقورنده قالوب ارطغرل‌بك وقرنداشی عشایروقبایللریله سیواس قربنه ایرشدکده هاوك [١] قلعه‌سی اطرافنده مغول طائفه‌سی روم لشکرین باصوب غوغای عظیمه راست‌کلدیلر. همان اوغرومز جنکه اوغرایوب چکلمك جائز دکل علی الخصوص لشکر اسلام مغلوب اولمغله اعانت لازمدر . دیو مغول لشکرینه هجوم ایدوب وبر قاچ باش کسیلوب ودل النوب تاتاری قاچردیلر .وکافری شول دکلو قردیلر که حاشا خصیتینلرینك دریسندن نام ایچون بر سایبان یاپدیلر .

وارطغرلك دخی اوچ اوغلی اولمشدر . صاوجی بك که ساروطای ایله مشهور ایدی وکوندز بك وعثمان غازی‌در ذکراولنان دل ایله باشلری صاوجی بکی تعیین ایدوب محروسهٔ قونیه جانبنه سلطان علاءالدین کیقباد دیوانندن ارسال ایدوب (قایی) نسلی ایدوکن بیلدردی.

وسلطان دخی سر حد انکوریه‌ده قرمطاغی ییلاق وبعض مناسب یرلری قشلاق ویروب ویورت واوجاق طریقیله برات شریف وخلعت لطیف ارزانی‌بیوروب کیرو کوندردی .

---

(١) الحالة هذه سیواس ولایتنك مرکز سنجاغنه تابع برقضانك اسمی درکه ـ حافیق ـ دینلمکده‌در وابن بی‌بی تاریخنده مغول لشکرینك ٦٢٩ سنه‌سنده سیواس حوالیسنه قدر کلوب غارت ایتدکاری محرردر .

وارطغرل بك دخی واروب اول سرحدلرده چالشوب سوكتجك نواحیسنه دلك اچوب او جاقلقلرینه حكم شریف ایله ضمیمه ایلدیلر. وعثمان غازی دخی باباسی صاغ ایكن اغور اسلامده چالشوب نامدار اولدی . وبالجمله واروب سوكتجكده قرار ایتدیلر . وینچه شیخ اده بالی كبی علما ومشایخ واروب انده متمكن اولدیلر. سایهٔ سعادتلرنده كچنورلردی. عاقبت طقسان یبلدن زیاده عمر سوروب هجرتك آلتی یوز سكسان یبلنده وفات ایدوب سوكتجكده بنا ایتدكاری تكیه لرنده مدفوندر . رحمة الله تعالی علیه .

سلطان عثمان غازی

ولادت شریفلری هجرتك التی یوز اللی آلتی یبلنده واقع اولدوغی مسموعدر . وبونك نوجوان ایكن پاك دامانلغی وارلكی وینجه واقعه لر كوروب شیخ اده بالی ، خیر تعبیر ایدوب نتیجه بخش وعالمكیر اولدوغی مشهور اولمغین تواریخه حواله اولندی. والحاصل دولت ازلیه ظهوره كلوب ٦٩٩ سنه سی شهورنده آل سلجوق منقرض اولوب سلطان علاء الدین كیقباد بن فرامرز انتقالندن صكره سلطنت روم اختلال بولوب واوج غازیلری جمعیت ایدوب اجماع امت ایله سلطان عثمان خان غازی تخت سلطنته جلوس ایدوب خطبه وسكه نام همایونلریله بلند اولوب آفتاب دولتلری كوندن كونه اوج پذیر روشن جهانكیر اولدی .

كندو محتنده سلطنتن اوغلی سلطان اورخانه فراغت

ایدوب ۷۲۶ سنه‌سی شهور نده بورسه فتحندن صکره انتقال ایدوب آنده مدفوندر . طاب ثراه .

سلطان اورخان غازی

ولادت شریفلری آلتی یوز سکسان سنه‌سی شهور نده واقع اولوب جلوس همایونلری یدییوز یکرمی آلتی سنه‌سی شهور نده مرحوم بابالری خداوندکار طاب ثراه ارتحالندن صکره بورسه‌ده استقلال اوزره واقع اولمشدر .

بونك زماننده اوغلی شهزاده سلیمان پاشا روم ایلینه کچوب ومعلقره‌یه‌دك فتح ایدوب بولایرده عمارت یاپوب تربهٔ شریفلری آنده‌در. نوراللّٰه تعالی مضجعه . وسلطان اورخان سکسان بریل عمر سوروب هجرتك یدییوز آلتمش برنده ریاض جنانه انتقال ایلدی. تربه‌لری بورسه‌ده اولان عمارتلرنده‌در. طاب ثراه . سلطنتلری اوتوزبش یيل اولمشدر .

سلطان مراد غازی

ولادت شریفلری یدییوز یکرمی آلتی شهور نده واقع اولوب جلوس همایونلری بورسه‌ده یدییوز آلتمش برشهور نده میسر اولوب زمان شریفلرنده قاضیعسکرلك وبکلربکیلك تعیین بیورلدی .

اناطولی وانکوریی فتح وضبط ایدوب روم ایلنده ادرنه وفلبه مسخر اولوب والتمش درت یيل عمر سوروب واوتوز یيل سلطنت ایدوب هجرتك یدییوز

طقسان برنده رحمت الهی یه واصل اولوب قوس اووه غزا سنده شهید اولدی . بورسه ده یاپدردوعی قابلوجه عمارتنده تربهٔ شریفلرنده مدفوندر . طاب ثراه .

سلطان یلدیرم بایزید خان غازی

ولادت شریفلری یدیبوز التمش برشهورنده واقع اولوب جلوس همایونلری یدیبوز طقسان برده میسر اولمغله اناطولیده سیواس وقرمان وملاطیه دیارلرین فتح ایدوب وروم ایلنده سلانیك وبوسنه وسمندره نواحیلری مسخر اولوب استانبولی کلوب آلمق اوزره ایکن تیمور فتنه‌سی ظهور ایدوب قرق بیل عمر سوروب واون بش بیل سلطنت ایدوب تیمور مقهور جنکنده واقعه‌یه اوغرایوب وآق شهرده وفات ایدوب بورسه ده اولان عمارتی تربه سنده مدفوندر . طاب ثراه .

چلبی سلطان محمد خان غازی

ولادت شریفلری یدیبوز سکسان بر ویا طقسان بر شهورنده واقع اولوب باباسی خداوندکار انتقالندن صکره سکز یوزالتی ده دعوای سلطنت ایدوب وتیمور مقهور غوغاسنده ظهور ایدن برقاچ جلالی یی رفع ایدوب وشرکای ملك اولان قرنداشلرینی دخی حسن تدبیر ایله دفع ایتدکدن صکره روم ایلی واناطولی ولایتلرین ضبط ایدوب سلطنتی مستقل اولدی . حق بودر آل عثمانك اوجاغن احیا ایلدی .

وقرق بش یيل ویا اللی بش یيل عمر سوروب واون طقوز یيل سلطنت ایدوب رحمت حقه واصل اولدی بورسه ده یاپدوغی عمارتك تربه سنده مدفوندر . طاب ثراه .

سلطان مراد خان غازی

ولادت شریفلری سکز یوز التی شهورنده واقع اولوب جلوس همایونلری سکز یوز یکرمی درت شهورنده میسر اولدی. قرق طقوز یيل عمر سوروب فتوحات کثیره دن صکره سکز یوز اللی بش شهورنده وفات ایدوب بورسه ده اولان عمارتی تربه سنده مدفوندر. طاب ثراه . اوتوز بر یيل سلطنت ایتمشدر رحمة الله تعالی علیه .

فاتح قسطنطنیه سلطان محمد خان غازی

ولادت شریفلری سکز یوز اوتوز اوچ شهورنده واقع اولوب جلوس همایونلری سکز یوز اللی بشده میسر اولدقدن صکره — الهمة العظمی — فتح قسطنطنیه حدیث شریفنه مظهر دوشوب و استانبولی آلوب ایاصوفیه یی جامع ایدینوب و عالی سرایلر یاپدیروب و حضرت ابی ایوب انصاری رضی الله تعالی عنه تربهٔ شریفلرین احیا ایدوب و محض ثمانیه مدرسه لرین بنا ایدوب و کفه یی و قرمانی و طربزون حصارینی دخی ضبط و تسخیر ایدوب و روم ایلنده دخی بوسنه و سمندره و آنك کبی نیجه ولایتلری آچوب والحاصل اللی اوچ یيل عمر سوروب واوتوز بر یيل سلطنت ایدوب هجرتك سکز یوز سکسان آلتیسنده انتقال

ایدوب استانبولده اولان عمارتنك باغچه‌سنده یاپولان تربهٔ شریفلرنده موفوندر . طاب ثراه .

سلطان بایزید خان ولی

ولادت شریفلری سکز یوز اللی بر شهورنده واقع اولوب جلوس همایونلری سکز یوز سکسان آلتیده میسر اولوب بعدالجلوس همان توقف ایتمیوب واروب قرنداشی جم سلطانله بورسه قربنده اولان یکیشهر اووه‌سنده جنك اولوب وسلطان جم مغلوب اولمغله قاچوب سنجاغی اولان قونیه‌یه اریشوب آندن والده‌لریله بیله قاچوب مصره کلوب وذکر اولنان سنه‌ده حج شریف اداسنده کعبهٔ معظمه‌ده سابقهٔ سالفه‌اوزره خاکپایلرینه رویمال اولوب بو جریده تحریرینه باعث دوشدی که ذکر اولنمشدر .

بعده بو بنده‌لری بر قاچ ییل آنده اعتکاف وسیر بلاد اختیار ایدوب مشار الیه شهزاده علی الاستعجال دونوب مصره واروب وقایتبای‌دن یاردم استمکین شام وحلب لشکرین‌بیله قوشوب سنه سکز یوز سکسان‌یدی محرمنك اواخرنده چقوب النار ایله عزم روم ایدوب وقونیه‌دن کچوب انکوری اطرافنه ایریشمدن تکرار شکست بولوب قاچوب اطالیادن کمی ایله مصره یول بولمایوب ردوسه دوشوب کرفتار اولیجق آندن ردوس حاکمی مغال مالیستوری نام پلیدك ریم‌پاپا یقاسنده اولان

قرنداشی متمکن اولدوغی یورت اوجاغنده برمحکم قلعه یاپدیروب وشهزاده‌یی آنده قلیون ایله کوندروب برقاچ ییل حبس ایتدیروب صکره ریم پاپایه ویروب اولدخی مرك اولوب یرینه قاردنال ، ریم پاپا اولدقده فرانجه قرالی واروب حرباً شهزاده‌یی آلوب اوردوسنده بر بربر دلبرك تیغ زهر آلودیله شهید اولدوغی مشهوردر . وتابوت پرنورلری کتوریلوب بورسه‌ده مرادیه تربه‌سنده دفن اولنمشدرکه دیباجه‌ده دخی اشارت اولندی. طاب ثراه . وبو حقیر مصره کلدکده والده‌لرینه کلان نامهٔ منظوم تخمیس [١] اولنوب درج قلندی که دعای خیره سبب اولا.

« تخمیس نامهٔ منظوم سلطان جم »

« طاب ثراه »

توکل ایله الطاف الهی بی‌حسیب انجق [٢]
بیلورلر خلق اجدادك شهنشاه حسیب انجق
دعا آلور باباسنه اوغل اولسه نجیب انجق

---

(١) شهزاده جم حضرتلرینك شو نامهٔ منظوملری ده نه دیوان عالیلرنده ونه‌ده هیچ بر تاریخ ومجموعه‌ده کورلمامشدر. مؤلف حضرتلرینك بویله نادیده وناشنیده وتاریخی بر منظومه‌یی دخی نزه کشف وارائه وانحاف ایتمسی باعث تضاعف تقدیر ومنتداریدر.

(٢) حسن بن محمود بیاتی حضرتلری حسابی حسیب شکلنه افراغ ایتمشدر. بواصل ایران شکر اسندن مخووذ در ایران شعرا سی ایجاب ایتدیکه مجازی مجیز، مجازی مجیز مجازی حجیب ، رکابی

ردوس عزمی صانمه والده امر عجیب انجق
باشه یازو ایمش روز ازل حقدن نصیب انجق

کلستان توکلده آجل دفع ملال ایله
الفدن باشله ایو آد قزان قدیکی دال ایله
سکون اوزره کچین نفسی زبون وپایمال ایله

سنك هجرك بنی لال ایتدی بصدقیله حلال ایله
بوحسرت حشره قالدی ایدملم صبر وشکیب انجق

سپاهی فازیلر آت ایله یات اسباب ورخت ایلر
یایا بولمزسه چادر سایبان برك درخت ایلر
کمن دنیا کمن عقباده صاحب تخت وبخت ایلر

قدیمی رسمدر شهزاده دعوای تخت ایلر
کزند ملك دین حاشا ایده شخص ادیب انجق

طوافه سعی ایدرکن خاکپایکله بولشدقده
نظیره دینلن تازه غزل سکا صونلدقده
حرمده اعتکاف اوزره دعا کویکده اولدقده

واروب حج ایلیوب الحمدلله مصره کلدکده
کوکل سودای خامیله ایدوب فکر عجیب انجق

رکیب ، جلبابی جلبیب شکلنه افراغ ایدرلر . مولانا جلال الدین رومی حضرتلرینك شو نظم عالیلری بوقبیلدندر .

من ترا بیدار کردم ازنهیب
تانسوزد آن چنان آهی حجیب

نه شهلك دعويسن قيلدق نه خود ترتيب بزم ايتدك
بكلمز نفس اماره يله كرچه خيلى رزم ايتدك
خطادر قتل نفس آما ضرورى حربه جزم ايتدك
صغينوب حقه شامك لشكريله رومه عزم ايتدك
واروب انكورى ده اولمادى روزى برزيب انجق
شب هجرانده روز وصل اوموب دل زلفه صارلدى
بلا دامينه دوشدى مرغ زيرك خيلى طارلدى
ودرده دويمامكدن پير صبحك بغرى يارلدى
چو فرصت بولميوب مصراوزليوب ردوسه وارلدى
غرضله يازمغين باليوس كتاب دلفريب انجق
فنون حيله ده كفاردر شيطان كبى ماهر
اوقومك مكر ايله پردر وجودى باطن وظاهر
مسلمان پاكدلدرايچى طاشى طيب وطاهر
بزى مصره صاليوبردرمدى آليقودى آخر
صدى عهدى مغال ماليستورى بى شك وريب انجق
بو تقدير الهيدر غلط تدبيردن صاغمه
عدوى دين يلانجيدر آنك عهدينه اينانمه
چكه چالسه صاقن پاز ارده دلال آلدانمه
بلايه مبتلا اولدق ردوسك حيله سن آكه
بودرده چاره بولمز عيسويدن بيك طبيب انجق
ستانبولدن قاچندى مصر ايله اظهار بغى ايتدى
فرنكى آلدادى سوزين قبول وكاه نهى ايتدى
سكتدى كائناتى درلو درلو فكر ورأى ايتدى

فرانچه اولیجق طالب آنك دفعنه سعی ایتدی
یاپلدی یدی قات برقله پولیایه قریب انجق

دوشوب عمان فکره کندودن حیران اولوب کچدك
کهی چقدق کوکه کاهی یدی قات یرلره کچدك
دریمز قاشیو قاشیو صان یوزدك کفن بچدك

کیروب قالیونه کتدك فوچیدن قوقمش صولر ایچدك
غدامز بکسمات زیتون ایله قصب الحبیب انجق

دکزدن قپی کورنمز قالوب دریاده روز وشب
بزی صان اولزمانده مالك بحر ایتمش ایدی رب
آغر چرکین قوقولر بر یکا بر یکا تاب تب

نهنك آسا دکزلر کف صالوب کف کیچر ایدك هپ
سرنده صاریلو اورن کبی ایدی هرایب انجق

پریشان خاطری فکر ایله صانمه دوشروب دیردك
عنان اختیاری چقاروب الدن یله ویردك
تهالکله قوپوب فورطنه‌لر غرق اولمغه ایردك

قرایه ایردی قلیون طشره چقدق قله‌یه کیردك
اولومه راضی اولدق صاقلدی حی مجیب انجق

اشاغیده قرانلق ایدی زندان چاه بابلدن
معلق اورته‌لقده کنج محنت چون چه پیزن
قفس ایچره صقلدی طائر جان قاچنوب تندن

قالوب پژمرده قاچ ییل پاپایه تسلیم ایدوب دشمن
آلوب کیتدی بزی سرهنك ارباب صلیب انجق

اولوب معتاد جسم ناتوان بر ایله بحر ایله
کهی زندانده حبس ایله کهی آسیب دهر ایله
ایچلسه جام جم صان صونلوردی طلو زهر ایله
بدون سمتنه صاتمق استدی ریم پاپا قهر ایله
که تحصیل ایدینه اسلامدن مال و کسیب انجق

بیلور مستقبلی حق شرح اولندی حال ایله ماضی
نه رتبه فتنه جولق ایلدیلر ایتدم اعراضی
ملکلر شاهدمدر حق تعالی اولیجق قاضی
صاقندم دین اسلامی واصلا اولمدم راضی
ایدرمی اهل حق قصدین خردمند لبیب انجق

بوشری ناکهان خلاق بچون خیره دوندردی
پاپانك آتش نمرودینی حق فوری سوندردی
خلیلی حرمتی غمکین دلی بردم سوندردی
فرانچه ایلچی صالدی استیوب مکتوب کوندردی
هدایای کزینله باد پای زرکیب انجق [١]

دوشوب فتنه آرایه اولدی حائل ایکی جانبدن
جهانی قابلدی غوغای هائل ایکی جانبدن
قویوب جنك اولدی لازم دفع صائل ایکی جانبدن

---

(١) شهزاده جم حضرتلری دخی ایران شعراسنه اتباعاً رکابی رکیب، شکنه افراغ ایتمشلر. سعدی شیرازی حضرتلرینك شو بیتی دخی بوقبیلدندر.

رفتی وصد هزار دل دوست در رکیب
ای جان اهل دل که تواند زتو شکیب

سوزینه ریم پاپا اولمادی قائل ایکی جانبدن
الایلر دوزدیلر اوغراش ایچون حال غریب انجق

پاپانك لشکری صانکم فلاکت بحرینه طالدی
کناره چقمیوب کرداب غمده چالقنوب قالدی
قچانی قاچران یرر قووب اردنجه آت صالدی

صیوب پاپای حرب ایله فرانچه هم بزی الدی
کهی اظهار لطف ایتدی کهی ویردی نهیب انجق

بویولده فیض حقله پیرو خیل خواص اولدق
خلوص ایله چالشدق خیر خواه عام وخاص اولدق
دل وجانله طفیل راه اهل اختصاص اولدق

شول اوغراش بوزدی پاپا حیله سن بزده خلاص اولدق
ایرشدی عون سبحانی، نمایان اولدی شیب انجق

قوروتدی بوغازی سودای فکر خام هضم اولمز
ممسك سکری فستق ایله بادام هضم اولمز
یتلسه نوش دارو زهر اولور نا کام هضم اولمز

یمه ایچمه فراواندر غم ایام هضم اولمز
طلو ناز ایله نعمتدر فراز ایله نشیب انجق

نصیب وقسمته هپ راضی یز الله صونمقله
ایریشور غیبدن هر لحظه سال وماه صونمقله
دون وکون ا کسك اولمز هرکه و بیکاه صونمقله

غدامز شهد ایسه زقوم اولور بدخواه صونمقله
آغز آجیلغن دفع ایلمز ایوا وسیب انجق

قرنداشمله اومك عهد ايله پيمان اوله روزى
كوكل حقدن ديلركرچه سرو سامان اوله روزى
محال عقلدر دردمزه درمان اوله روزى

دعا ايدك بزه اى دوستلر ايمان اوله روزى
تحمل مشكل اولدى عاشقه عالم رقيب انجق

كوزم ياشن خدا بحر بلاده رشك درقلسون
آنى تسبيح ايدوب اوراد اوقويانلرى حر قيلسون
« بياتى » آل عثمانك صونن الله كر قيلسون

« جم »ك جام وجودين حق مى عدليله پر قلسون
صونلسون نقل غفران بزمى بولسون زين وزيب انجق